

Rod *Ganoderma*

Ganoderma applanatum (Pers.) Pat. Kosmopolitska i vrlo raširena vrsta u svetu. Parazit je rana; izaziva aktivnu belu trulež srčike u većem broju vrsta drveta, a najčešće u bukvi.

Karpofora. Izbijaju na dubećim stablima, u nivou povreda, a u vidu pljosnatih tela. Veličina im je do 40 cm. Gornji deo je ravan ali zoniran, mrk, često posut rđasto obojenim sporama. Tekstura čvrsta, a kod starih primeraka žilava. Cevčice su dugačke 1—4 cm., mrke, u višegodišnjim slojevima.

Spore su obojene, bledo-mrke, eliptične i sitno ježaste, $8-12 \times 5-8 \mu$.

Trulež. U prvom stadijumu se javljaju bele pege. Ove pege obično idu duž žice drveta, tako da drvo ima tendenciju razlaganja u pravougaone komade. U odmakloj

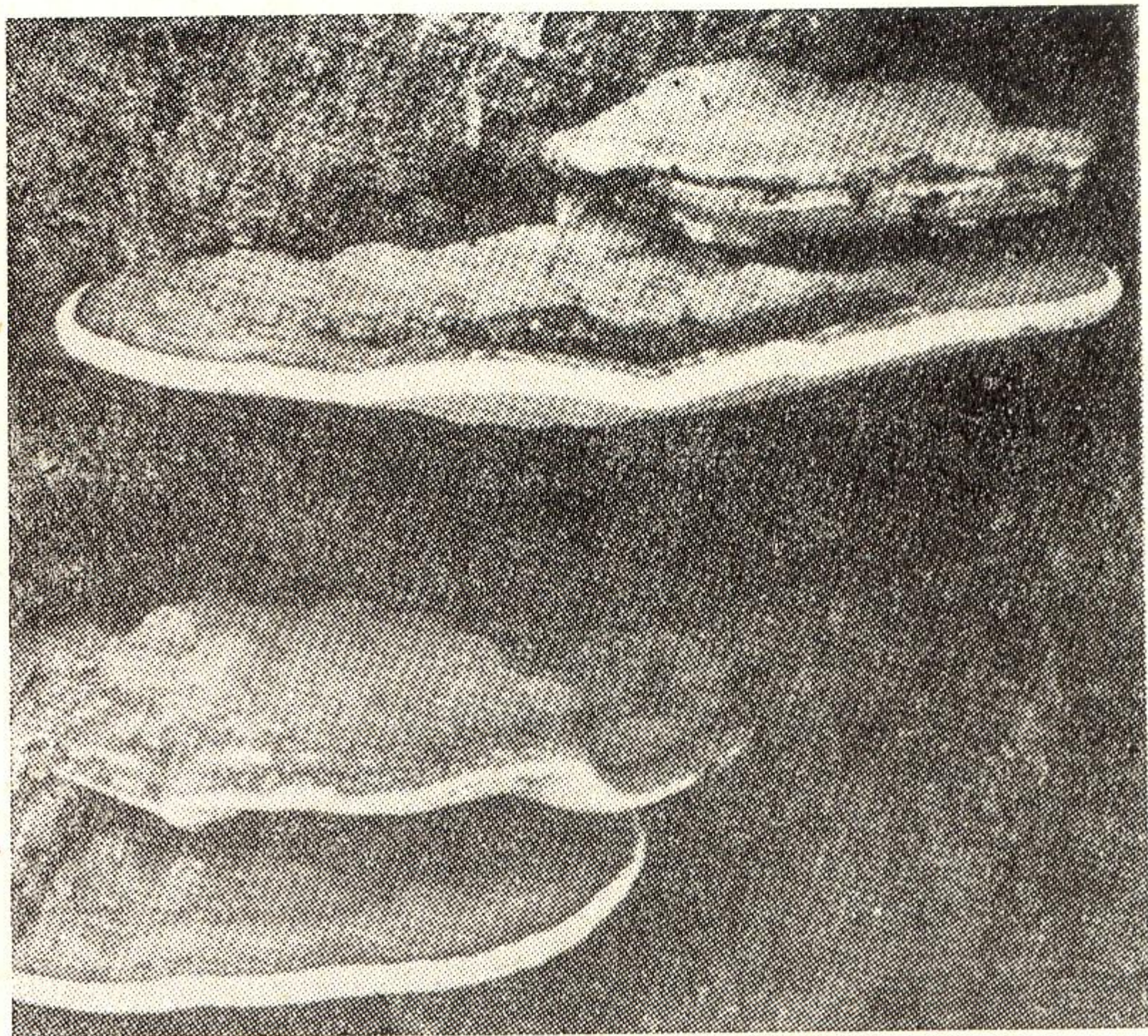
fazi drvo je uniformno belo, mekano, lako i sunderasto. U živom drvetu skoro uvek postoji jedna zona oko 5 mm. širine koja je tamnomrke boje. Prema Whiteu, ta se zona stvara samo kada se u drvetu razvija i neka druga gljiva. Pod mikroskopom se vide i tile. Ove zone se pomeraju unapred, uporedo sa napredovanjem truleži.

Ekologija i fiziologija. Optimalna temperatura je oko $+30^{\circ}\text{C}$, a maksimalna oko $+38^{\circ}\text{C}$. Minimum je nepoznat. Micelija vrlo sporo raste na $+10^{\circ}\text{C}$.

Napada lignin, celulozu i pentozane.

Spore kličaju u vodi posle 48 časova. Inicijalna hifa uvek izbija sa zarubljenog kraja spore. Vitalnost spora iznosi oko 6 meseci.

Ekonomski značaj. Vrlo je važan prouzrokovatelj truleži bukovih i dr. dubećih stabala. Razvija se u trupcima pod vlažnim uslovima, pričinjavajući znatne gubitke u drvnoj masi.

Sl. 55 — Karpofora gljive *Ganoderma applanatum* (prema Overholtsu)

Rod *Ungulina*

Ungulina fomentaria (L. — Fr.) Pat. (*Fomes fomentarius* Gill.) Gljiva je rasprostranjena u Evropi i u Americi. Javlja se na živim stablima i panjevima, ali nastavlja sa rastenjem u trupcu ukoliko u njemu ima vlage. Retko zaražava oboreno i prerađeno drvo. Najčešća je vrsta na bukvi i brezi. Obim truleži je usko vezan sa oštećenjima stabala od mraza. Kod nas je najvažniji prouzrokovatelj truleži u bukovim šumama.

Karpofora. Ona je do 40 i više cm., voluminozna, zonirana, siva ili sivomrka i debela. Telo gljive je debelo i plutasto. Spore mere $15-18 \mu$, a ovalnog su oblika. Proizvodnja spora u jednoj karpofori može iznositi 887 miliona na čas ili 139 miliona po 1 cm^2 na dan, iz čega se vidi da su mogućnosti za infekcije drveta ogromne.